

Sytuacja prawna, a standing finansowy spółdzielczych kas



Od dłuższego czasu spółdzielnie oszczędnościowo-kredytowe są obiektem ataków mediów, które przedstawiają ten sektor jako niewiarygodny - w odróżnieniu od uczciwych i bezpiecznych dla obywateli banków. Rzecz jasna medialna otoczka jest przeniesieniem w dół, do społeczeństwa, aktualnej polityki PO-PSL wobec niezależnego segmentu finansowego w kraju W tym numerze Tygodnika zaczynamy druk monografii autorstwa prof. Grażyny Ancyparowicz, która jest próbą odpowiedzi na pytanie, dlaczego tak się stało.

Unie kredytowe powstały w XIX wieku jako forma samoobrony wobec dyktatu banków i lichwiarzy. W okresie międzywojennym stały się bardzo popularne w Stanach Zjednoczonych i w Europie; niektóre z nich dały początek wielkim bankom spółdzielczym. W II RP organizacje takie działały pod nazwą kas Stefczyka. Zlikwidowane przez komunistyczne władze zostały reaktywowane w III RP. Rozwijały się bardzo dynamicznie dając przykład związkom kredytowym tworzonemu w innych państwach Europy Środkowej i Wschodniej, jak skutecznie walczyć z wykluczeniem finansowym mniej zamożnych obywateli.

Niniejsza monografia jest próbą odpowiedzi na pytanie: co spowodowało nagłe załamanie wyników finansowych spółdzielni oszczędnościowo-kredytowych w 2012 r. i pogarszanie się standingu finansowego SKOK w latach następnych. Zadanie to jest trudne, bowiem częste zmiany metodologii spowodowane czterokrotną zmianą rozporządzenia ministra finansów w sprawie szczegółowych zasad sprawozdawczości spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych ograniczają porównywalność danych i warunków prawnych funkcjonowania systemu SKOK.

Spółdzielczość kredytową poddano przepisom zapożyczonym z prawa bankowego, wymogi kapitałowe wobec tego sektora są niewiele niższe od wymogów nakładanych na znacznie potężniejsze i generujące nieporównanie wyższe ryzyko systemowe banki komercyjne. Są to normy wprowadzone przez organ nadzoru regulacyjnego (MF) oraz ostrożnościowego (KNF) w oparciu o ustawy uchwalone przez polski Sejm w okresie dominacji parlamentarnej posłów i senatorów koalicji PO-PSL. W niektórych kwestiach wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa sektora SKOK wydają się bardziej rygorystyczne od obowiązujących banki. Dotyczy to m.in. zasad dokonywania odpisów aktualizujących wierzytelności w nieprawidłowej sytuacji, kosztów utrzymywania rezerwy płynnej, dopuszczalnych zabezpieczeń oraz innych uregulowań, które negatywnie wpływają na rentowność kas.

Grażyna Ancyparowicz

Cały artykuł w najnowszym numerze "TS" (04/2015)